

Til: Fakultetsstyret

Fra: Dekanen

Sakstype: Diskusjonssak

Møtesaksnr.: D-sak 1

Møtenr. 1/2016

Møtedato: 4.3.2016

Notatdato: 25.2.2016

Arkivsaksnr.:

Saksbehandler: Arve T. Thorsen

HUMEVAL

Saksopplysninger/sakssammendrag

Norges forskningsråd har i mange år drevet evaluering av fagområder, med det til hensikt å identifisere styrker og svakheter og bistå institusjonene i arbeidet med egne strategier for kvalitetsheving. Av HF-fagene er det lingvistik, nordisk, filosofi og historie som har vært omfattet av slike evalueringsprosesser de senere årene. En samlet evaluering av humaniora har ikke vært foretatt siden 1970- og 1980 tallet.

I 2016 har Norges forskningsråd tatt mål av seg å gjennomføre en omfattende prosess med evaluering av hele det nasjonale humaniorafeltet, med sikte på å gjøre opp en nasjonal status, herunder vurdere hvorvidt de involverte institusjonene gjennom egne strategier bidrar til å følge opp og realisere både EUs strategier for sektoren og vår egen nasjonale strategi, nedfelt i den siste Stortingsmeldingen fra Kunnskapsdepartementet, *Lange linjer – kunnskap gir muligheter*.

Evalueringen er den første i sitt slag som også søker å evaluere koplingen mellom forskning og utdanning. Evalueringen er ment å skulle fange opp relasjonen mellom forsknings- og utdanningskvalitet og det samlede bidraget av både humanistisk forskning og utdanning til norsk samfunnsliv. Evalueringen vil dermed kunne gi oss et svar på om HF har lyktes i sitt målrettede arbeid innen disse områdene.

Humanioras samfunnsbidrag («impact»)

Et annet nytt element er at humanioras samfunnsbidrag også skal fanges opp gjennom evalueringen. Forskningsrådet skriver at «humanistisk forskning spiller en viktig rolle i samfunnslivet utenfor akademien på mange områder. Derfor vil Forskningsrådet også prøve ut nye metoder for å dokumentere og vurdere samfunnsbidragene fra den humanistiske forskningens ved hjelp av denne evalueringen.» I veiledningen til å fylle ut skjemaene skriver de videre at «The impacts of the research may include, but are not limited to, changes in activity, attitude, economy, capacity, attention, competence, policy, practice, or understanding. The changes may occur among individuals, groups, organizations, in public opinion, or in society at large.»

HF skal synliggjøre sine fagmiljøers samfunnsbidrag gjennom dokumenterte eksempler sendt inn etter nominasjon fra instituttene.

Evaluering av forskergrupper

Forskningsrådet har bestemt at også forskningsgrupper skal evalueres. Noen har advart mot å kople tilhørigheten til forskergrupper for tett til det uttalte målet om å identifisere de forskerne som er eller kan bli «internasjonalt ledende». Det er blitt vist til at mange av Norges beste humanistiske forskere ikke nødvendigvis inngår i etablerte forskergrupper. Fakultetet er opptatt av å ta høyde for disse innvendingene og bidra til at HUMEVAL fanger opp all den beste forskningen, enten den skjer i grupper eller av sterke enkeltforskere. NFR har gitt muligheter også til å melde inn noen individuelle forskere innenfor rammene av evalueringen og fakultetet vil legge vekt på å utnytte disse mulighetene på en god måte.

HUMEVAL og faglige prioriteringer

Fakultetet har de siste ti årene gjennomført to omfattende prosesser med egne faglige prioriteringer. Prioriteringsprosessene var initiert av Universitetsstyret for å realisere ambisjonen i UiOs strategiske plan UiO:2020 om å tydeliggjøre UiO som et sterkt internasjonalt forskningsuniversitet. Sterke miljøer, kvalitet og internasjonal profil skal prioriteres i hele organisasjonen. Uttelling til prioriterte områder er en del av fakultetets fordelingsmodell. Den [forrige runden med prioriteringer](#) ble vedtatt i 2013 (se styrevedtak [29.11.2013, V-sak 3](#)) og har budsjettmessige virkninger i perioden 2015-2018. Det gis øremerkede midler til de prioriterte områdene, tematiske forskningssatsningene og de forsterkede masterprogrammene. Midlene er avtalt brukt til midlertidige stillinger eller forskuttering av førstestillinger for de prioriterte områdene, og drift.

Selv om også HUMEVAL-prosessen dreier seg om å identifisere styrker og svakheter i faglig virksomhet, har den til dels svært ulik innretning og perspektiv: i HUMEVAL er det bredere definerte forskningsfelt som evalueres, ikke enkeltfag. Innretningen av fakultetets faglige prioriteringer har vært en måling av fagene. HUMEVAL, og også den kommende stortingsmeldingen om humaniora, ser på større fag- og kunnskapsfelt, der institusjonsbaserte grenser ikke skal være førende. Heller ikke de tradisjonelle faggrensene. Hensikten er dessuten å måle vår kvalitet mot andres, ikke innbyrdes sammenlikning. I tillegg kommer den nevnte samfunnsbidrag-faktoren, som innebærer et nytt fokus, sammen med vektleggingen av forskergrupper. Endelig etterstreber forskningsrådet en evaluering som er langt mer kvalitativ enn kvantitativ. HUMEVAL vil dermed gi supplerende informasjon, men ikke være direkte sammenlignbar med de faglige prioriteringene, hvor resultat og analyse er samlet på fakultetets hjemmeside: <http://www.hf.uio.no/om/strategi/faglige-prioriteringer-2013/>. [Et relevant spørsmål er likevel hvorvidt metoden og resultatene fra HUMEVAL vil bidra til at HF bør legge opp til en annen type prioriteringsprosess som kan være med på å tegne et nytt HF-kart basert på tematisk kompetanse og ikke på historisk gitte faggrenser.](#)

Det er for tidlig å diskutere om HUMEVAL som de faglige prioriteringer skal ha en omfordelingseffekt, men dette vil være et spørsmål til diskusjon når meldingen foreligger.

Prosess

Forskningsrådet har valgt å kombinere egnevalueringer og eksterne evalueringer for å gjennomføre prosessen, som i sin helhet foregår på engelsk. En omfattende bestilling er sendt ut til alle humanistiske fakulteter og andre institusjoner som arbeider med humanistisk forskning. I korte trekk omfatter bestillingen, som er arbeidskrevende for instituttene og fagmiljøene, disse elementene:

- En overordnet institusjonell egevaluering, med vekt på strategi, ressursbruk og oppfølging av tidligere fagevalueringer. Denne er på opp til 12 sider, pluss vedlegg og inntil 30 utvalgte vitenskapelige publikasjoner.
- En egevaluering av fakultetets fagområder, fordelt på 8 nasjonale paneler og administrert av instituttene. De 8 panelene er som følger:
 1. Kunsthistorie, musikkvitenskap og teatervitenskap
 2. Lingvistik, nordisk språk og norsk som andre språk
 3. Litteraturvitenskap og nordisk litteratur
 4. Asiatiske og afrikanske fag, engelsk, gresk og latin, romansk, slavisk-baltisk, tysk og nederlandsk
 5. Arkeologi og konservering, historie, kulturvitenskap
 6. Filosofi
 7. Teologi og religionsvitenskap
 8. Medievitenskap
- En ekstern evaluering av utvalgte forskergrupper. HF melder inn i alt 18 forskergrupper valgt ut fra deres faglige styrke og strategiske verdi. Disse er (i alfabetisk rekkefølge):
 1. Archaeology (IAKH)
 2. Center for Multilingualism in Society across the Lifespan (ILN)
 3. Center for the Study of Mind in Nature (IFIKK)
 4. Childhood and Conceptions of Childhood in History (IFIKK)
 5. China Airborne Conceptual engineering (IKOS)
 6. Conceptual Engineering (IFIKK)
 7. Four Ms (IMV)
 8. Historical Linguistics (ILOS)
 9. History of Knowledge: Concepts and Material Culture (IKOS)
 10. Media Aesthetics (IMK)
 11. Media Innovation (IMK)
 12. Nordic Literary Studies in Flux (ILN)
 13. Polcom (IMK)
 14. Political, Social and Ideological Change in the Middle East (IKOS)
 15. Society for Ancient Philosophy (IFIKK)
 16. Syntax & Semantics (ILOS)
 17. Systems of Knowledge in the Nordic Middle Ages (IAKH)
 18. Traveling Texts: Translation and Transnational reception (ILOS)

Forskningsrådets foreløpig tidsplan:

- Påske 2016: Innlevering av materialet til NFR. Panelene starter arbeidet i april/mai
- Oktober 2016: Dialogmøter med miljøene
- Desember: Panelene leverer delrapporter
- Januar 2017: Fakultetene får delrapportene til faktasjekk
- Mai 2017: Den samlede rapporten publiseres

Strategisk verdi

Tatt i betraktning den ressursbruken som følger med for alle involverte er det viktig for fakultetet å sikre at selve prosessen blir av verdi for alle involverte. For fakultetet som helhet er prosessen en anledning til å få evaluert sin faglige styrke i et nasjonalt og internasjonalt og internasjonalt perspektiv, samt få en overordnet vurdering av sitt strategiske arbeid. For fagmiljøene er det en anledning til refleksjon rundt de ulike fagområdenes styrker og utfordringer og eventuelt utnyttede potensial.

Parallelt med HUMEVAL går Kunnskapsdepartementets egen prosess med utarbeidelsen av stortingsmeldingen om humaniora. Den vil behandles som en egen sak i fakultetsstyret.

Spørsmål til diskusjon

Rapporten fra evalueringen skal etter planen foreligge mai 2017. Vi kan regne med at vi vil måtte ha noen fellestiltak som seminarer, workshops o.l. ganske snart etter for å meisle ut den videre oppfølging av evalueringen. Bør fakultetet i høstens budsjettprosess sette av midler til dette?

De nåværende faglige prioriteringer har budsjettmessig virkning tom. 2018. Dekanetet ønsker i utgangspunktet å starte en ny prosess med faglige prioriteringer i 2017, prioriteringer som vil få budsjettmessig virkning fra 2019.

Det som kunne tale imot dette er at denne prosessen vil starte opp parallelt med etterarbeidet etter HUMEVAL og Humaniorameldingen. Innrettingen av fakultetets faglige prioriteringer har vært en måling av fagene. Både HUMEVAL og Humaniorameldingen ser på større fag- og kunnskapsfelt, der institusjonsbaserte grenser ikke skal være førende. Heller ikke de tradisjonelle faggrensene. Kanskje bør også HF legge opp til en annen type prioriteringsprosess som kan være med på å tegne et nytt HF-kart basert på tematisk kompetanse og ikke på historisk gitte faggrenser?

Vi ber om innspill fra styret rundt disse spørsmålene.